

75 éve az utasok szolgálatában - Ünnepeljünk együtt!

2023. november 27. hétfő, 15.36 / Utolsó módosítás: 2023. november 30. csütörtök, 12.32

U T A S E L L Á T Ó

Történetünk

[1]1948. november 24-én jött létre a mai Utasellátó szervezet jogelődje, az Utasellátó Nemzeti Vállalat. 2020-ban a MÁV-START keretén belül működő Utasellátó Igazgatóság újjászerveződött. Napjainkban több mint 400 kolléga dolgozik azon, hogy a lehető legjobb vendéglátási szolgáltatást tudják biztosítani az utasok számára az étkező-, bisztró-, háló- vagy fekvőhelyes kocsival közlekedő vonatokon és két budapesti helyszínen is.

A kiállításról készült összefoglaló [ITT](#) [2] tekinthető meg.

[BŐVEBBEN](#)

A második világháború jelentős változást hozott a vasúti vendéglátásban. A háború befejezése után az ismert történelmi változások mentén az utasellátás is átalakult, állami keretek között végzett tevékenységgé vált. A

háborúban a vasúti járműpark jelentős része tönkrement, és az új történelmi helyzet következtében a korábbi üzemeltetési szerződések is érvényüket veszítették a háló- és étkezőkocsi-szolgáltatást korábban biztosító nemzetközi társasággal, a CIWL-lel (Compagnie Internationale des Waggons Lits), valamint az állomási vendéglátó egységeket működtető helyi vállalkozókkal.

A szocialista államok többségében önálló vállalatok alakultak az utasellátás feladatainak megoldására. Így volt ez hazánkban is, amikor is 1948. november 24-én, azaz 75 évvel ezelőtt megalapították az Utasellátó Nemzeti Vállalatot, amely a mai Utasellátó jogelődjének tekinthető. Az Utasellátó a szocializmus évtizedeiben az ország legnagyobb vendéglátóipari vállalatává nőtte ki magát, forgalmát és hálózatát tekintve is. Ez annak volt köszönhető, hogy a vasúti vendéglátás mellett a vállalat az autóbusz- és hajóállomásokon, valamint a hajók és a MALÉV-repülőök fedélzetén is tevékenykedett, így nemzetközi szinten is vitte a magyar gasztronómia hírnevét.

Az Utasellátó a Budapest–Bécs között közlekedő szárnyashajón, a Budapest–Passau viszonylatú, Donauprinzessin nevű luxusszállodahajón is megjelent, sőt a bécsi hajóállomáson működő Tegetthoff étterem konyháját is az állami vállalat üzemeltette. Sorra nyíltak a modernnek számító Utasellátó éttermek, bisztrók, büfék az ország számos településén. A vállalat első 25 évében a földi vendéglátó egységek száma megszázsorozódott, 1973-ban 780 Utasellátó-üzlet működött országszerte.

[3]

A vállalat az 1960–1970-es években a különféle, egyedi csomagolással rendelkező árucikkekről (csokoládék, üdítők), valamint az állomási mozgó büfékről és a szinte minden üzleten és használati tárgyon megjelenő ikonikus szárnyas logóról vált széles körben ismertté.

Az 1960-as évek végén üzembe helyezték az állomási étel- és italautomatákat, amelyeket a budapesti pályaudvarokon, a forgalmas vidéki vasútállomásokon, valamint a legnagyobb forgalmat bonyolító fővárosi aluljárókban és egyéb népszerű helyszíneken, például a Budapesti Nemzetközi Vásár területén helyeztek el. A széles termékkörrel rendelkező automatákból 300 db üzemelt az országban.

Az Utasellátó Vállalat kinőtte az utasvendéglátás kereteit, és a különféle parlamenti fogadások, nagyobb állami rendezvények gasztronómiai részét is bonyolította. Üzemeltette az országközi büfét, sőt 1986-ban a cég elnyerte az első magyarországi Forma-1-es futam teljes vendéglátásának jogát is. Mindeközben fejlődött az utasellátási célú járműpark is. Az ötvenes évek elején új háló- és étkezőkocsik beszerzése halaszthatatlan feladattá vált. A Dunakeszi Vagonygyárban 1951-ben készült 7 db fülkénként kétágyas, valamint 4 db fülkénként háromágyas hálókocsikat 1952 februárjában helyezték üzembe, az első két prototípus jármű pályaszáma WL 350 és WL 351-es volt.

A hatvanas évek végére a járműállomány részét képezte 30 db étkezőkocsi; 40 db hálókocsi; 40 db büfékocsi; valamint 20 db Bahvé, azaz büféfülkés kocsi. A hetvenes és a nyolcvanas években további, többségében NDK-gyártású háló- és étkezőkocsival bővült a járműállomány.

A rendszerváltás után, az 1990-es évek elején elkezdődött az Utasellátó működési formájával és feladatkörével kapcsolatos, évtizedeken át tartó, vissza-visszatérő út és szerepkeresési folyamat. Az Utasellátó Vállalat a MÁV szervezetében, Utasellátó és Idegenforgalmi Igazgatóságként működött tovább. 1991-től megkezdődött a kisüzletek előprivatizációja, és 1993-ban kiszervezték az úgynevezett állószolgálatot: a legforgalmasabb állomási éttermek hasznélvezeti jogát külső vállalkozás, a Resti Kft. nyerte el. A MÁV-on belül működő utasellátó tevékenységi köre ettől kezdve kizárólag a mozgószolgálat, vagyis a fedélzeti vendéglátás lett, de az étkező- és bisztrókocsik üzemeltetését úgynevezett haszonbéresek végezték, akik pályázat útján nyerték el az üzemeltetési jogot.

Az Utasellátó szervezet 1996-ban kivált a vasúttársaságból: a MÁV Rt. megalapította a rendszerváltás előtti Utasellátó Vállalat jogutódjának számító MÁV Utasellátó Rt.-t. Ez alapításakor az étkező-, bisztró-, háló- és fekvőhelyes kocsik üzemeltetését látta el. Ebben az időszakban történt meg az utasellátási célú járműpark jelentős korszerűsítése, amikor is a MÁV a spanyolországi CAF gyártól 6 db légkondicionált háló-, 9 db fekvőhelyes és szintén 9 db étkezőkocsit vásárolt. Szintén a kilencvenes évek közepén történt meg a németországi DWA-gyárból 10 db étkező-bisztrókocsi beszerzése is. A CAF és DWA-járművek a mai napig meghatározó tagjai az Utasellátó-járműállománynak.

A 2003-ig létező MÁV Utasellátó Rt. időszakában a fedélzeti vendéglátási szolgáltatások biztosítása mellett a több lábon állásra is történtek kísérletek. Ilyen volt a társaság tulajdonaként megalakult Rail-Bus Kft. által elindított, kisbuszokkal végzett személyszállítás a vasútállomások és az utasok által megadott célpontok között. Ezt egészítette ki a néhány évvel később bevezetett Rail-Taxi szolgáltatás, melynek lényege, hogy a vonatszemélyzetnél előrendelést leadó utasokat a peron végénél várta a Főtaxi. 1998-ban megnyílt az U-Tours nevű utazási iroda is, amely külföldi és belföldi program- és utazásszervezéssel, valamint szállásközvetítéssel foglalkozott. 2003-ban megtörtént az Utasellátó tevékenység visszaintegrálása a MÁV Rt. Személyszállítási

Üzletágába. Innen – a MÁV-START Zrt. 2007-es megalakulása révén – a személyszállító vasúttársaság szervezetébe került át. A 2010-es években a járatszám és a személyi állomány is lecsökkent, így az újabb évtized elején döntést kellett hozni az utasellátási tevékenység további sorsáról.

Újjászervezés, megújulás

Fontos és jó döntésnek bizonyult, hogy hosszú idő után, 2019-ben újjászervezte a MÁV-START a vasúti vendéglátásért felelős Utasellátót, ennek eredménye az a magas szintű ellátás, amit az utasok a MÁV-START belföldi és nemzetközi szerelvényein, illetve a saját üzemeltetésben lévő úgynevezett földi vendéglátóhelyeken napjainkban tapasztalhatnak. 2020. június 1-jétől önálló szervezeti egységként az Utasellátó Igazgatóság foglalkozik a vasúti vendéglátási szolgáltatások tervezésével, szervezésével és napi szintű megvalósításával, azzal a céllal, hogy az utazási élmény fokozásán keresztül, az utazást kiegészítő szolgáltatások biztosítása révén hozzájáruljon a vasúti személyszállítás versenyképességének növeléséhez.

[4]

Együtt ünnepeltünk a Keleti pályaudvaron

2023. november 25-én jubileumi rendezvényt tartottunk a Keleti pályaudvaron, ahol különleges kiállítással, színes és változatos programokkal, egyedi kocsiösszeállítással vártuk vendégeinket, hogy együtt ünnepeljük az Utasellátó 75. évfordulóját!

Az eseményről készült fotóösszeállítás [itt](#) [5], a videó pedig [itt](#) [6] tekinthető meg.

[BŐVEBBEN](#)

Az eseményen rengeteg érdeklődő vett részt, gyermekes családok, idősek és fiatalok is a látogatók között voltak. A Lotz-teremben található kiállítást érdeklődők sokasága látogatta, de a nyereményjátéknak, arcfestésnek és kitűzőkészítésnek is nagy volt a népszerűsége.

Az esemény fő attrakciója, a 6. vágányon álló, az Utasellátó különböző korszakait bemutató különleges szerelvény volt, ahol az érdeklődők amellet, hogy megtekinthették, megismerhették a szolgáltatás egyes elemeit, gasztronómiai élvezetknek is hódolhattak egyes étkező- és bisztrókocsikban, valamint a WLS szalonszakaszos hálókocsiban.

Az étkezőkocsikban kapható ételek közül a legnépszerűbb a rántott sertésborda volt, melyből több, mint 300 adagot fogyasztottak vendégeink, de a tradicionális Utasellátó csokiroból is több, mint 200 db fogyott. A hideg időben jól fogytak a meleg italok, vendégeink 17 liter forralt bort, valamint 60 adag teát fogyasztottak.

Járműveink régen és ma

Jelenleg naponta 95 vonat közlekedik étkezőkocsival vagy bisztrókocsival, ezek közül 10 nemzetközi, a többi belföldi járat. Az idei nyári szezonban kiteljesedett a szolgáltatási paletta, elérte a tetőpontját a hálózat, évtizedes távlatban most közlekedik a legtöbb vonat Utasellátó szolgáltatással. A rendezvény alatt különleges szerelvényösszeállításban tekinthetik meg az Utasellátó egykoron, illetve a mai napig forgalomban lévő étkező-és bisztrókocsijait. Ezekről a kocsikról leírás és fotók az alábbi táblázatban találhatóak.

[BŐVEBBEN](#)

A nemzetközi étkezőkocsik szolgáltatását Pozsonyon, Prágán, Berlinen keresztül Hamburg felé, Pozsonyon és Varsón át Terespolba, továbbá Brassóba, Kolozsvárra és Bécsbe utazva lehet igénybe venni. A nyári időszakban Keszthelyre és Splitbe közlekednek étkezőkocsik Utasellátó-szolgáltatással. A belföldi bisztrókocsi-szolgáltatás Miskolc, Nyíregyháza, Pécs és Szeged felé, továbbá nyáron Tapolcára vehető igénybe. Az Utasellátó ezen felül napi 10 fekvőhelyes és 8 hálókocsit közlekedtet a nemzetközi vonatokban Berlin, Stuttgart, Zürich és Brassó felé, továbbá nyáron 6 éjszakai kocsit Splitbe és további 4 kocsit Fiumébe és Koperbe.

MÁV-START arculatos Siemens Taurus mozdony

[7]

Kívül-belül modernizált étkező-bisztrókocsi / [DWA WRRmz étkező-bisztrókocsi](#) [8]:

[9]

A jelen EuroCity étkezőkocsija / [CAF WRmz étkezőkocsija \(új arculat\)](#) [10]:

[11]

'90-es évek EuroCity étkezőkocsija / [CAF WRmz étkezőkocsija \(régí arculat\)](#) [12]:

[13]

'90-es évek InterCity étkezőkocsija / [IC2G WRRee 003 étkezőkocsija](#) [14]

[15]

A '80-as, '90-es évek legmagasabb kocsiosztálya / [Apee 003 komfortkocsija](#) [16]

[17]

A jelen belföldi prémium-, valamint bisztrókocsi szolgáltatása / [IC+ ARmz bisztrókocsija](#) [18]

[19]

EuroNight szolgáltatás bemutató / [CAF WLABmz hálókocsi](#)
[20]

[21]

EuroNight szolgáltatás bemutató / [CAF Bcmz fekvőhelyes kocsi](#) [22]

[23]

A '70-es, '80-as évek éjszakai vonata / [WLAB 70-80 hálókocsi](#)
[24]

[25]

A '70-es, '80-as évek éjszakai vonata / BC 59-80 fekvőhelyes kocsi

[26]

Korabeli kormányzati szolgáltatásokat megidéző szolgáltatás / [WLS 052 kormányzati szalon szakaszos hálókocsi](#) [27]

[28]

Múltidéző korabeli kínálat a '80-as évekből/ [WRm 029 étkezőkocsi](#) [29]

[30]

Nosztalgia étkezőkocsi a legendás Orient expressz hangulatáva / [WR 347 teakfa étkezőkocsi](#) [31]

[32]

Letölthető dokumentumok

 [Utasejtő75 történet](#) [2]

Méret

24.35 MB

Dátum

2023.11.30.

Forrás:<https://www.mavcsoport.hu/mav-csoport/75-eve-utasok-szolgalataban-unnepeljunk-egyutt>

Hivatkozások

[1] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/x20258804_utasejtő_eletkepek_05.jpg?itok=BA-pe3fK [2]

https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/upload/article/document/public/ue75-tortenet_01-1_2023-11-29.pdf [3]

https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/x20249264_debrecen_03.jpg?itok=KWZooy3f [4]

https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/armz_ic_napnyugta.jpg?itok=9f9AEz-o

[5] <http://www.mavcsoport.hu/mav-csoport/kepgaleria/75-eve-alakult-meg-utasejtő> [6] <http://youtu.be/m9iDjP60sUU>

[7] <https://www.mavcsoport.hu/mav-start/mav-start-arcuatos-siemens-taurus-mozdony> [8]

<https://www.mavcsoport.hu/mav-start/wrmz-dwa-etkezokocsi> [9] <http://www.mavcsoport.hu/mav-start/wrmz-dwa-etkezokocsi> [10]

<https://www.mavcsoport.hu/mav-start/wrmz-uj-arcuatal-ellatott-caf-etkezokocsi> [11]

<http://www.mavcsoport.hu/mav-start/wrmz-uj-arcuatal-ellatott-caf-etkezokocsi> [12] <https://www.mavcsoport.hu/mav-start/wrmz-retro-caf-etkezokocsi> [13]

<http://www.mavcsoport.hu/mav-start/wrmz-retro-caf-etkezokocsi> [14]

<https://www.mavcsoport.hu/mav-start/wrree-003-etkezokocsi> [15] <http://www.mavcsoport.hu/mav-start/wrree-003-etkezokocsi> [16]

<https://www.mavcsoport.hu/mav-start/apee-komfortkocsi> [17]

<http://www.mavcsoport.hu/mav-start/apee-komfortkocsi> [18] <https://www.mavcsoport.hu/mav-start/armz-ic-bisztrókocsi> [19]

<http://www.mavcsoport.hu/mav-start/armz-ic-bisztrókocsi> [20] <https://www.mavcsoport.hu/mav-start/wlabmz-caf-halokocsi> [21]

<http://www.mavcsoport.hu/mav-start/wlabmz-caf-halokocsi> [22]

<https://www.mavcsoport.hu/mav-start/bcmz-caf> [23] <http://www.mavcsoport.hu/mav-start/bcmz-caf> [24]

<https://www.mavcsoport.hu/mav-start/wlab-70-80-halokocsi> [25] <http://www.mavcsoport.hu/mav-start/wlab-70-80-halokocsi> [26]

<https://www.mavcsoport.hu/mav-start/kepgaleria/bc> [27]

<https://www.mavcsoport.hu/mav-start/wls-052-szalonszakaszos-halokocsi> [28] <http://www.mavcsoport.hu/mav-start/wls-052-szalonszakaszos-halokocsi> [29]

<https://www.mavcsoport.hu/mav-start/wrm-029-etkezokocsi> [30]

<http://www.mavcsoport.hu/mav-start/wrm-029-etkezokocsi> [31] <https://www.mavcsoport.hu/mav-start/wr347-teakfa>

[etkezokcsi \[32\] http://www.mavcsoport.hu/mav-start/wr347-teakfa-etkezokcsi](http://www.mavcsoport.hu/mav-start/wr347-teakfa-etkezokcsi)